

4. uzdevums

Izlasi tekstu "Esteru izmantošanas iespējas" un izveido nelielu pārskata shēmu "zirnekli" par esteru izmantošanas iespējām!

ESTERU IZMANTOŠANAS IESPĒJAS

Esteri ir vielas, kuriem piemīt dažādas smaržas. Tos lieto parfimērijas ražošanā un konditorijā. Piemēram, butilacetātam ir stipra augļu smarža, amilacetātam – bumbieru smarža, bet etilbutirātam – ananāsu smarža. Salicilskābes etilestera smarža ir īpatnēja, tā atgādina zaļās kapu mirtes eļļas smaržu un tiek izmantota vīriešu tualetes ūdeņu ražošanā. Savukārt salicilskābes amilesterim ir īpaši smalks aromāts – tam ir orhideju smarža, kuras dēļ šo esteru plaši izmanto parfimērijas rūpniecībā.

Daudzi esteri ietilpst labi smaržojošo dabisko ēterisko eļļu sastāvā. Dažus esterus iegūst mākslīgi un izmanto par "augļu esencēm", lai pievienotu pārtikas produktiem un piešķirtu tiem augļu un ogu aromātu.

Esterus lieto arī par šķīdinātājiem. Piemēram, ar etilacetātu un butilacetātu atšķaida nagu lakas. Bronzas izstrādājumu virsmas aizsardzībai izmanto lakas, kuru sastāvā ietilpst polibutilmetakrilāts.

Centrālapkures radiatoru termoregulatorā iebūvētajā kapsulā iepilda etilacetātu. Šis šķidrums pat pie minimālām gaisa temperatūras svārstībām maina tilpumu. Kapsulai mainot izmērus, tā spiež uz serdeni, kas savukārt virza termostātisko vārstu – tas atveras vai aizveras. Caur to siltais ūdens ieplūst radiatorā. Jo atvere plašāka, jo vairāk ūdens tajā ieplūst un cirkulē.

(<http://www.evide.lv/>)